

Holger Carlsson

RAPPORT FRÅN GALGBACKEN

**KOLBÄCKS
HEMBYGDSFÖRENING**

Galgbacken är för oss en närliggande historisk plats i Svinskogen några hundratal meter in i Munktorps socken.

Vi tackar Holger Carlsson, före detta ekonomichefen på Hallstahammars Kommun nu 86 år, för hans efterforskningar och medgivande att få publicera "Rapport från Galgbacken".

Holger har skrivit många historiska berättelser, som finns på biblioteket, om Hallstahammar med omnejd.

Kolbäck Hembygdsförening i september 2007 / Kurt Larsson

RAPPORT FRÅN GALGBACKEN

Fram till år 1921 fanns dödsstraffet kvar i svensk lag som påföljd för grova brott.

Dödsstraffet innebar halshuggning medelst bila (bred yxa) eller svärd. Detta kunde kompletteras med STEGLING: den avrättades kropp styckades och sattes upp på stegel-hjul (hjul som sattes upp på stolpar). Allt för att visa allmänheten vådan av brott mot Rikets lagar.

Den sista avrättningen i Sverige skedde på Långholmen i Stockholm år 1910.

Rättsväsendet grundades på den gamla geografiska indelningen i HUNDARE, som senare ändrades till HÄRAD.

Bergs och Kolbäcks socknar hörde till Snefringe härad med tingsplats och galgbacke öster om Munktorps kyrka, på Svinskogen, där en offerkälla också funnits på gränsen till Kolbäcks socken.

I mars 1773 avrättades på Galgbacken i Svinskogen en bonde från Vänsta. Kyrkboken anger, att han blivit illa handledd av sina föräldrar och därför hamnat i dåligt sällskap. Han hade deltagit i ett nidingmord på en gammal tullnär från Svedvi socken, vilken stenats till döds på vägen till Västerås.

Efter sedvanligt förhör och samtal med en präst "halshöggs bonden och lades på tvenne stegel". Han efterlämnade hustru och en dotter. Han var 27 år gammal.

En annan, mera uppmärksammas, avrättning ägde rum i oktober år 1778. Då avrättades studenten och informatorn Christian Scherping, bördig från Skara, som den 22 februari 1778 genom "vådaskott" dödat sin värd, chefen för Strömsholms kompani, majoren Johan Magnus von Brömssen, på Fågelsjö gård.

Christian var anställd som informator för majorens yngste son, men var ofta sjuk och sängliggande. Han hade lång tid av sitt liv haft problem med dåliga nerver och depressioner och skulle i dag säkert ha varit intagen för psykisk vård.

En del skribenter har velat göra dödsskjutningen till en följd av "olycklig kärlek". Christian skulle ha varit förälskad i majorens jämngamla dotter.

I det digra domstolsmaterialet finns dock inte något som styrker detta antagande.

En piga berättar, att hon kommit in på Christians rum och funnit honom i färd med att ladda sin bössa. Hon trodde att han tänkte skjuta sig själv, så hon försökte ta ifrån honom bössan. Då detta inte lyckades, sprang hon till majoren och berättade situationen.

Majoren rusade då till Christians rum och ryckte hastigt upp dörren. Då smällde skottet av och träffade majoren i sidan av bröstet och även i dörrposten. Folket på gården, som hörde skottet, trodde att Christian hade skjutit sig själv. Så labil ansågs han vara.

Detta fall fick en långdragen process: två urtima ting i Kolbäck, behandling vid Svea Hovrätt, behandling av Scherpings nådeansökan i Justitierevisionen samt Kungl Maj:ts utslag på nådeansökan den 11 september 1778, så lydande: *"Kungl Maj:t har i Nåder låtit sig föredraga thenna underdåniga ansökning men finner ej skäl at til thesamma lemna Nådigt bifall.*

Thet vederbörande.....

Gustaf L S"

Så släcktes Christians olyckliga liv på morgonen den 28 oktober år 1778 genom bilan som föll mot stupstocken på Galgbacken i Svinskogen.

Stensättningen på toppen av backen kan antas ha varit underlag för den uppbyggda stupstocken.

Sankmarken i backens nordöstra sluttning är troligen den plats där de avrättade grävdes ner. Backen i sig synes bestå av stenig morän och är därför svår att gräva i.